

UPPLAND 2005

Årsbok för medlemmarna i
Upplands fornminnesförening
och hembygdsförbund

UPPLANDS FORNMINNESFÖRENINGENS FÖRLAG

Redaktör: Bent Syse.

Redaktion: Bent Syse och Håkan Liby.

Redaktionssekreterare: Isa Orsborn.

Omslagets framsida: Pärla av bergkristall. Fynd från E4-undersökningen vid Kättsta 2003.

Foto Örjan Mattsson, Upplandsmuseet.

©2005 respektive författare.

Författarna är själva ansvariga för sina uppsatsers innehåll.

Grafisk form och produktion: Inga-Lena Ohlsson grafisk form ab, Uppsala.

Tryck och bindning: Fälth & Hässler, Värnamo.

ISSN 0566-3059

ISBN 91-85618-82-9

Innehåll

E4 – också en lång arkeologisk historia <i>Bent Syse</i>	7
Stenålder i Uppland – 5000 år av skärgårdsliv <i>Niclas Björck, Fredrik Larsson, Karl-Fredrik Lindberg och Niklas Ytterberg</i>	11
Norra Uppland förr och nu – ett ungt landskaps utveckling <i>Håkan Ranheden</i>	27
Hantverkstraditioner som möts <i>Jan Apel, Kim Darmark och Lars Sundström</i>	60
Mesolitiska boplatser vid Stormossen <i>Michel Guinard och Marcus Eriksson</i>	48
Ryssgårdet – ett rikt bronsålderskomplex vid Onslunda <i>Thomas Eriksson och Bertha Amaya</i>	69
En skärvstenshögs historia <i>Camilla Forsman</i>	87
Digitala landskap <i>Tony Engström</i>	100
”Med ögon känsliga för grönt” <i>Berit Schütz</i>	116
En något besynnerlig skelettgrav i Forsa <i>Örjan Mattsson och Dan Fagerlund</i>	124
Åskviggas, älvkvarnar och önskedrömmar <i>Susanna Eklund, Andreas Hennius och Elisabet Pettersson</i>	134
En av Mälardalens bäst bevarade järnåldersgårdar <i>Susanna Eklund</i>	144
Sanka ängar och ljusa hagmarker <i>Elisabeth Almgren</i>	153

Gravar och begravningsritualer under äldre järnåldern <i>Ivonne Dutra Leivas och Robin Olsson</i>	163
Kyrsta – en uppländsk by med mångtusenåriga anor <i>Anna Onsten-Molander och Jonas Wikborg</i>	174
Om en stor mängd bränd säd och hur den hamnade i jorden <i>Per Frölund</i>	191
Järnåldersgravar vid Kyrsta <i>Tony Engström, Emma Sjöling och Jonas Wikborg</i>	196
Har ni hittat något fint? Hur högt gick vattnet? <i>Örjan Mattsson</i>	213
Tjära – 1500 år med svartarbete <i>Andreas Hennius</i>	223
Litet hus vid skogens slut <i>Ivonne Dutra Leivas och Sigurd Rahmqvist</i>	233
Titta noga på kartan! <i>Anton Seiler och Mats Pettersson</i>	249
Livet på en medeltida gård i Viksta socken <i>Emelie Schmidt Wikborg</i>	261
Förhistoria möter nutidshistoria <i>Kajsa Häringe Frisberg</i>	283
Information – något att satsa på <i>Ylva Fontell och Katja Jahn</i>	288
In Memoriam	293
Ny medaljör	294
Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund 2003	297
Från hembygdsarbetet	305
Kansli, öppethållande m.m.	327